

FAKTY NT. POSTAW WOBEC OSÓB JĄKAJĄCYCH SIĘ

- **Jąka się** ok. 1% osób dorosłych i ok. 5% dzieci w wieku przedszkolnym (Seery, Yairi, 2011). Jest to zatem niezbyt rozpowszechnione zaburzenie mowy.
 - Badania prowadzone w ramach *the International Project on Attitudes Toward Human Attributes (IPATHA)* wskazują, że **poziom wiedzy na temat jąkania nie jest zbyt wysoki** (St. Louis, 2015).
 - Osoby jąkające zarówno dorośli, jak i dzieci, często doświadczają negatywnych postaw, które wynikają przede wszystkim z **braku wiedzy** na temat zaburzeń płynności mowy. Potwierdzają to badania z wykorzystaniem wystandaryzowanych narzędzi: *POSHA-S/C – Public Opinion Survey on Human Attributes – Stuttering / Cluttering* (St. Louis, 2011) oraz *POSHA-S-Child* (Weidner, St. Louis, 2014).
 - Stygmatyzacja jąkania niesie za sobą **szereg negatywnych konsekwencji**, m.in. obniżenie poczucia własnej wartości i samooceny, izolacja społeczna, pogorszenie relacji społecznych. Co więcej osoby jąkające się mogą zmagać się z autostygmatyzacją (Boyle & Fearon, 2018).
-

FAKTY NT. POSTAW WOBEC OSÓB JĄKAJĄCYCH SIĘ

- Do potencjalnych przyczyn upowszechniania się stereotypowego obrazu jąkania i mitów na ten temat przyczyniło się zapewne m. in. **portretowanie tego zjawiska w filmach fabularnych** (Johnson, 2008).
- Filmy pełnometrażowe (takie jak *When I stutter*, czy *My beautiful stuttering*) mogą **przyczynić się do zmiany tego trendu.**

W tym projekcie badawczym **podjęto próbę oceny** czy skonfrontowanie studentów z treścią pełnometrażowego filmu dokumentalnego o jąkaniu (*When I stutter – Czasami się jąkam*), może wpłynąć na zmianę percepcji tego zjawiska wśród respondentów.

FILM *WHEN I STUTTER* KIEDY SIĘ JĄKAM (PROD. USA, REŻYSER: JOHN GOMEZ; [HTTPS://WWW.WHENISTUTTER.ORG/](https://www.whenistutter.org/)).

Wielokrotnie nagradzany i prezentowany materiał edukacyjny, który miał już projekcje na całym świecie (ponad 100 pokazów – przede wszystkim organizowanych na uniwersytetach i podczas prestiżowych konferencji logopedycznych, w tym kilkanaście pokazów w Polsce).

Film prezentuje fenomen jąkania w sposób rzetelny, obiektywny i wielowymiarowy. Osoby jękające się, które wypowiadają się w tym filmie, to przedstawiciele różnych grup społecznych (pracownik fizyczny, księgowy, tancerka, aktorzy, ale też naukowcy, a także logopedzi – w tym wybitni przedstawiciele dyscypliny, jak prof. Barry Guitar, dr Scott Palasik, dr Dale Williams). Ponadto w filmie dokumentalnym pojawiają się, tzw. winiety edukacyjne, które dodatkowo dostarczają aktualnej, zweryfikowanej naukowo wiedzy na temat jąkania.

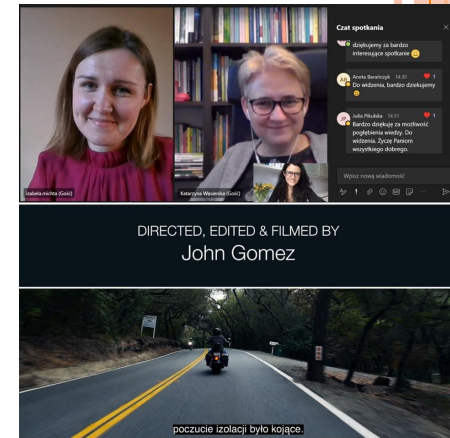
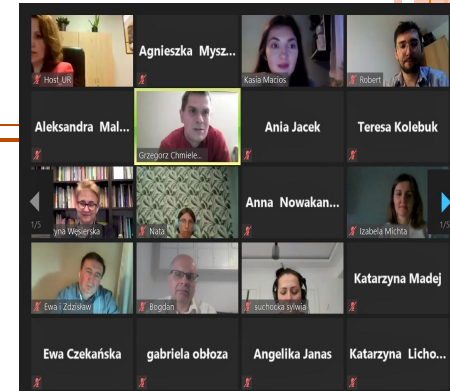

METODOLOGIA

- **Metoda** - sondaż diagnostycznego przeprowadzony online.
- **Technika** – ankieta
- **Narzędzia** - kwestionariusze – **pre**, które uczestnicy wypełnili przed seansem filmowym oraz **post**, o których wypełnienie poproszono respondentów już po obejrzeniu filmu.
- **Respondenci:**
 - studenci Podyplomowych Studiów Logopedycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego (n=67)
 - studenci studiów licencjackich i magisterskich kierunku Pedagogika Państwowej Uczelni im. Stefana Batorego w Skierniewicach (n=38).

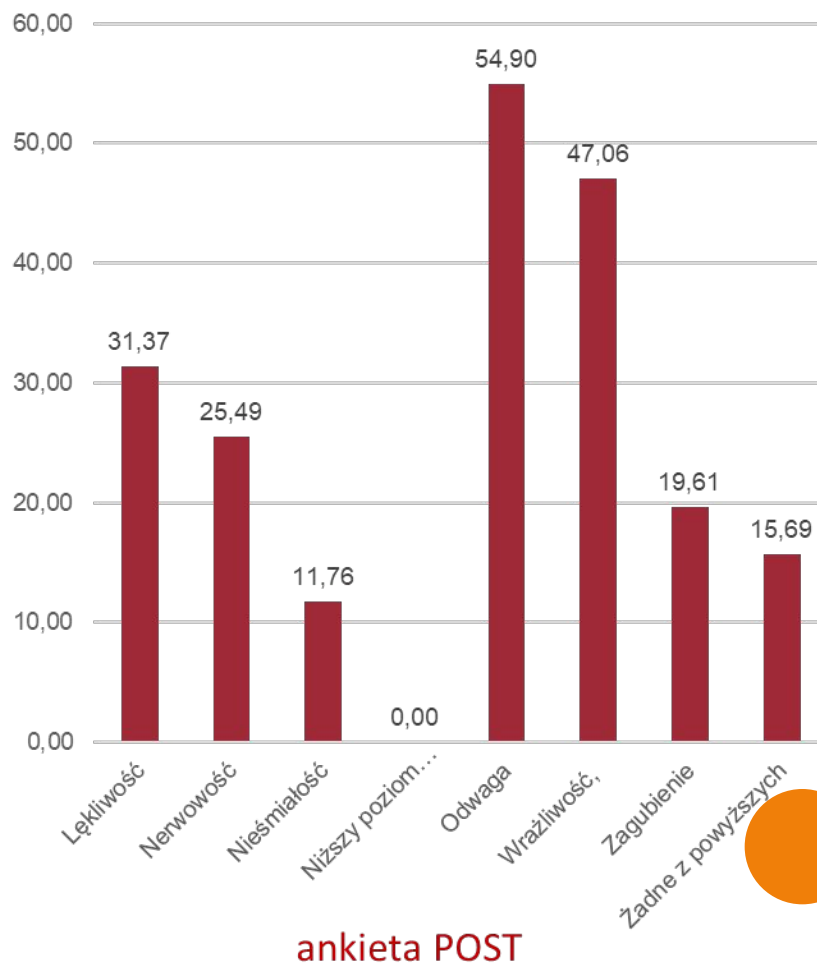
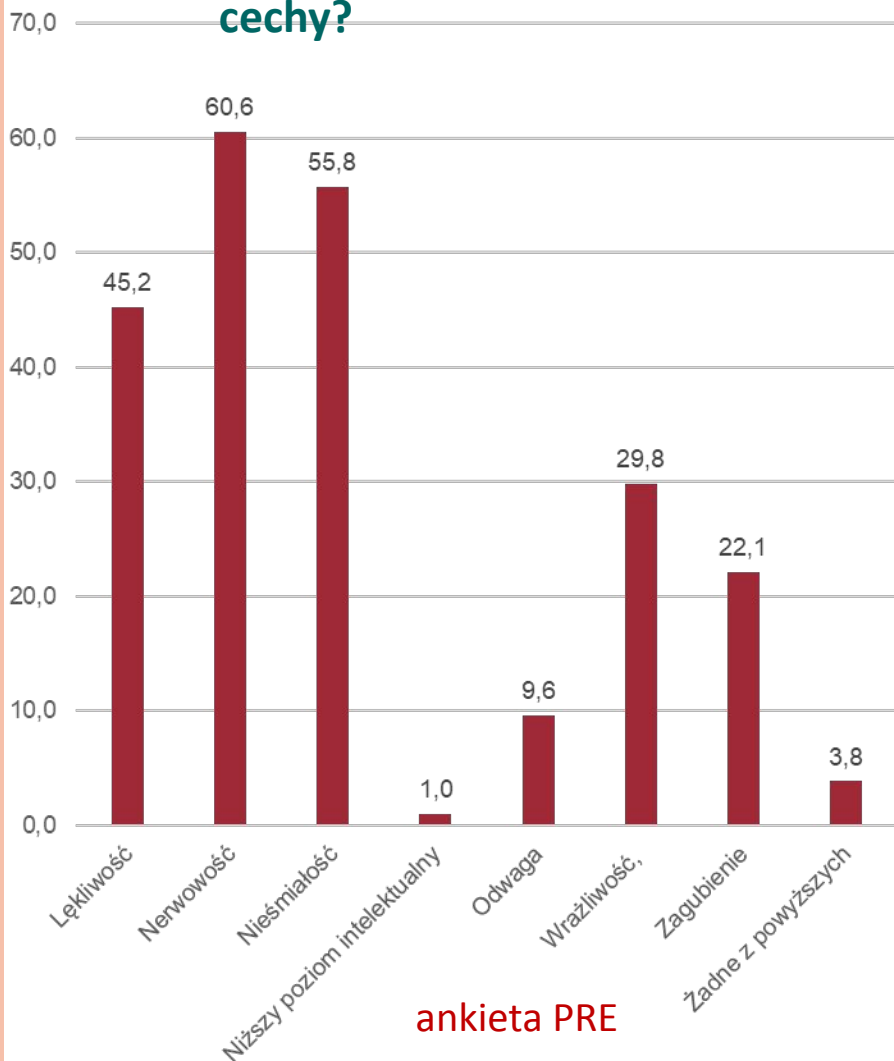
Razem w badaniach udział wzięło 105 osób

(97 kobiet i 7 mężczyzn).

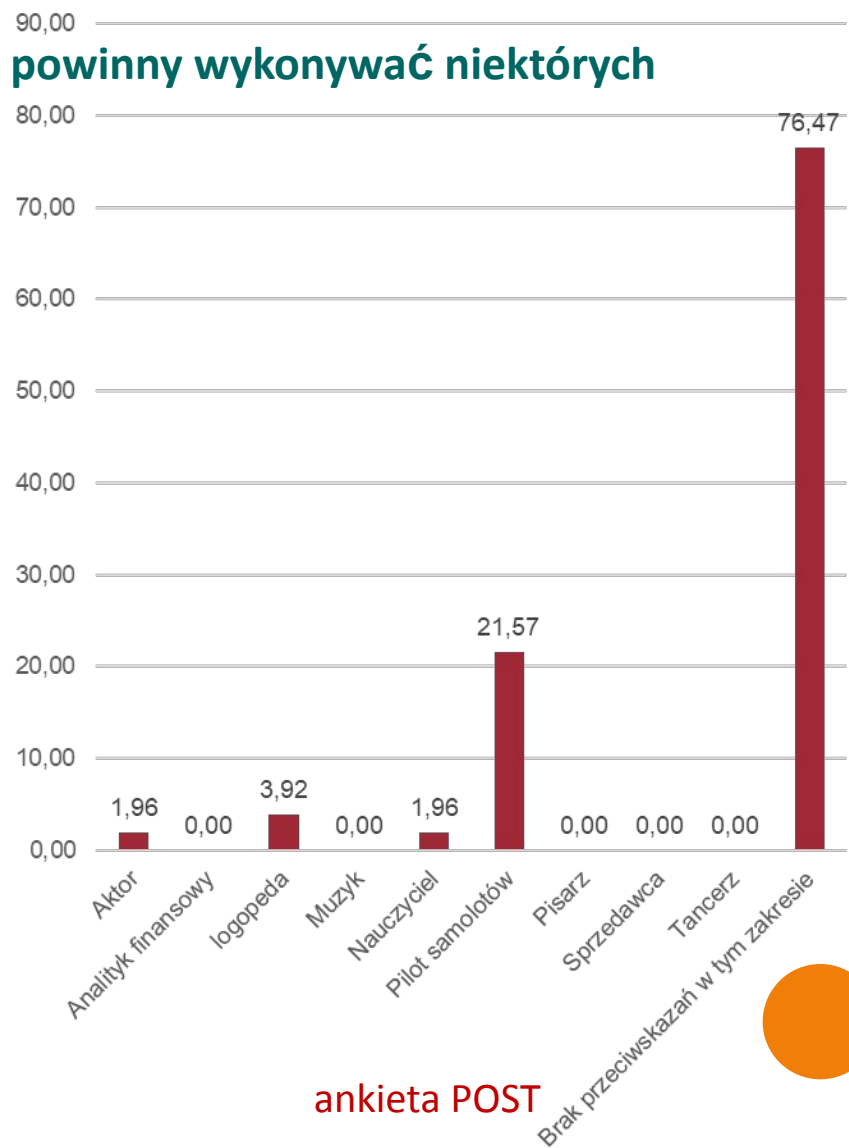
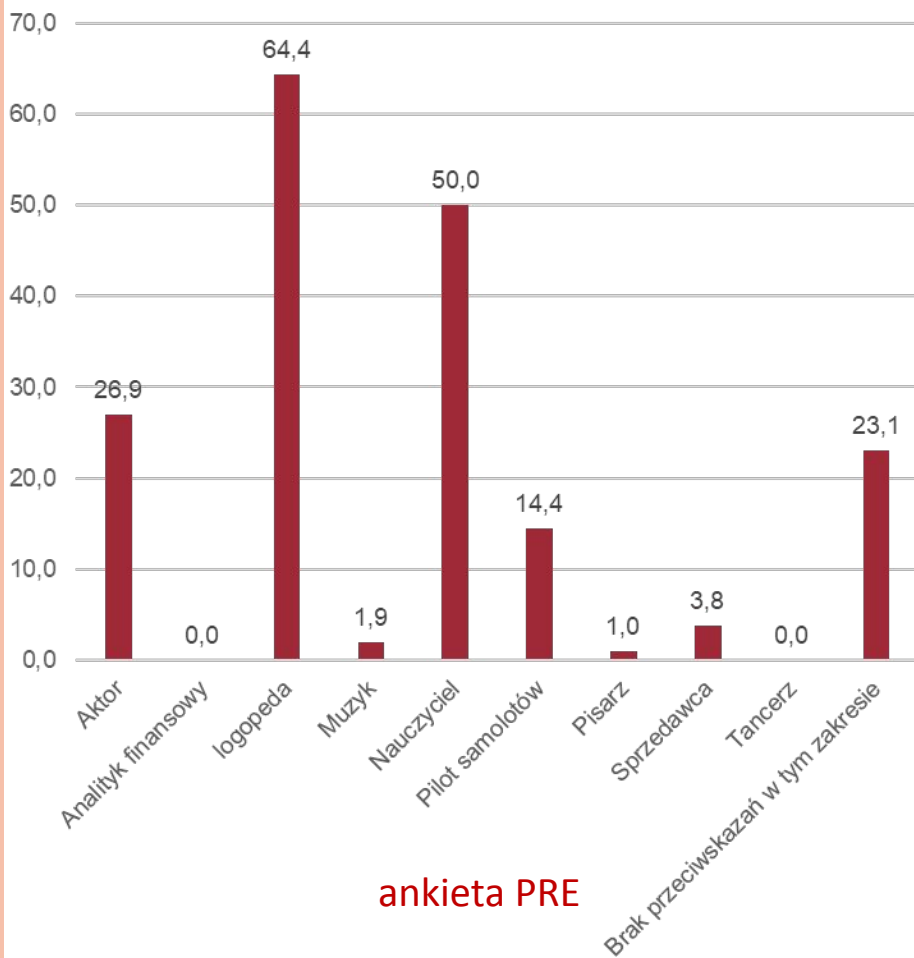
WYNIKI

Czy uważa Pan/i, że osoby jękające się częściej manifestują niektóre cechy?

WYNIKI

Czy Pan/i zdaniem osoby jąkające się nie powinny wykonywać niektórych zawodów?

WYBRANE WYPOWIEDZI RESPONDENTÓW

Wydarzenie online to "rewolucja" w sposobie mojego myślenia. Uświadomiłam sobie, że najważniejszy jest pacjent i jego potrzeby, a nie cele i ambicje terapeuty.

Od teraz będę inaczej patrzyła na ludzi jękających się. Nigdy nie myślałam że oni natrafiają na tak wiele problemów i przeciwności związanych z jękaniem. Podziwiam ich wytrwałość i siłę.

Myślę że przydałaby się również edukacja skierowana do ogółu społeczeństwa i obalenie mitów na temat jękania.

WNIOSKI

- zmiana postaw wobec jąkania jest **procesem złożonym**;
- badania naukowe potwierdzają potrzebę kształtowania właściwych postaw wobec różnych ludzkich odmierności – w tym jąkania, w związku z tym **zapoznavanie** studentów logopedii, czy pedagogiki z takimi materiałami **ma walor prewencyjny**;
- **wszyscy** badani studenci uważają, że **filmy mogą kształtować postawy widzów na temat jąkania** dlatego powinno organizować się spotkania popularyzujące wiedzę z tego zakresu.

BIBLIOGRAFIA

- Boyle, M.P., Fearon, A.N. (2018). Self-stigma and its associations with stress, physical health, and health care satisfaction in adults who stutter. *Journal of Fluency Disorders*, 56, 112–121.
- Johnson, J.K. (2008). The visualisation of the twisted tongue: portrayals of stuttering in film, television and comic books. *The Journal of Popular Culture*, 2008, 2, 245-249.
- St. Louis, K.O. (2011). The Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering (POSHA–S): summary framework and empirical comparisons. *Journal of Fluency Disorders*, 36, 256–261.
- Weidner, M.E., St. Louis, K.O. (2014). *The Public Opinion Survey of Human Attributes–Stuttering/Child (POSHA–S/Child)*. Populore.
- St. Louis, K.O. (2015). Epidemiology of public attitudes toward stuttering. W: K.O. St. Louis (red.), *Stuttering meets stereotype, stigma, and discrimination: an overview of attitude research* (s. 7–42). West Virginia University Press.
- Yairi, E. & Seery, Ch. (2011). *Stuttering: Foundation and clinical applications*. Pearson Education.

Czy filmy mogą promować pozytywne postawy wobec jąkania – refleksje z polskich projekcji filmu *When I stutter*

Can movies promote positive attitudes towards stuttering?
– reflections from the Polish screenings of the film *When I stutter*

WSTĘP

Jąka się ok. 1% osób dorosłych i ok. 5% dzieci w wieku przedszkolnym (Seery, Yairi, 2011). Jest to zatem niezbyt rozpowszechnione zaburzenie mowy. Badania prowadzone w ramach the International Project on Attitudes Toward Human Attributes (PATHA) wskazują, że poziom wiedzy na temat jąkania nie jest zbyt wysoki (St. Louis, 2015). Osoby jękające zarówno dorośli, jak i dzieci, często doświadczają negatywnych postaw, które wynikają przede wszystkim z braku wiedzy na temat zaburzeń płynności mowy. Powierdzają to badania z wykorzystaniem wystandaryzowanych narzędzi: POSHA-S/C – Public Opinion Survey on Human Attributes – Stuttering / Cluttering (St. Louis, 2011) oraz POSHA-S-Child (Weidner, St. Louis, 2014). Stigmatyzacja jąkania niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji, m.in. obniżenie poczucia własnej wartości i samooceny, izolacja społeczna, pogorszenie relacji społecznych. Co więcej osoby jękające się mogą zmagać się z autostigmatyzacją (Boyle & Fearon, 2018). Do potencjalnych przyczyn upowszechniania się stereotypowego obrazu jąkania i młotów na ten temat przyczyniło się zapewne m. in. portretowanie tego zjawiska w filmach fabularnych (Johnson, 2008). Powstające w ostatnich latach filmy dokumentalne (np. liczne produkcje The Stuttering Foundation; www.stutteringhelp.org), w tym dokumentalne filmy pełnometrażowe (takie jak *When I stutter*, czy *My Beautifully Spoken*) mogą przyczynić się zmiany tego trendu. W tym projekcie badawczym podjęto próbę oceny czy skonfrontowanie studentów z treścią pełnometrażowego filmu dokumentalnego o jąkanii (*When I stutter* – Czasami się jękam), może wpłynąć na zmianę percepcji tego zjawiska wśród respondentów.

METODOLOGIA

Badania metodą sondażu diagnostycznego przeprowadzone online. Zastosowaną techniką była ankieta, a narzędziami kwestionariusze – pre, które uczestnicy wypełnili przed seansem filmowym oraz post, o których wypełnieniu poproszono respondentów już po obejrzeniu filmu.

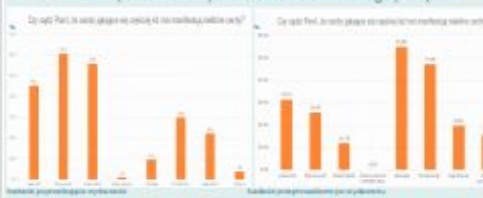
Respondenci:

- studenci Poddyplomowych Studiów Logopedycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego (n=67)
- studenci studiów licencjackich i magisterskich kierunku Pedagogika Państwowej Uczelni im. Stefana Batoroego w Skiermiewicach (n=38). Razem w badaniach udział wzięło 105 osób (97 kobiet i 7 mężczyzn).

When I stutter – Kiedy się jękam (prod. USA, reżyser: John Gome https://www.whenistutter.org/). Wielokrotnie nagradzany i prezentowany materiał edukacyjny, który miał już projekcje na całym świecie (ponad 10 pokazów – przede wszystkim organizowanych na uniwersytetach i podczas prestiżowych konferencji logopedycznych, w tym kilkanaście pokazów w Polsce). Film prezentuje fenomen jąkania w sposób rzetelny, obiektywny i wielowymiarowy. Osoby jękające się, które wypowiadają się w tym filmie, to przedstawiciele różnych grup społecznych (pracownik fizyczny, księgow tancerka, aktorzy, ale też naukowcy, a także logopedzi – w tym wybitni przedstawiciele dyscypliny, jak prof. Barry Guitar, dr Scott Palask, dr Del Williams). Ponadto w filmie dokumentalnym pojawiają się tzw. wiersze edukacyjne, które dodatkowo dostarczają aktualnej, zweryfikowanej naukowo wiedzy na temat jąkania. Ważnym elementem filmu jest podążanie śladami młodego mężczyzny, który uczestniczy w terapii jąkania, wdrażanej przez specjalistkę, która sama jest osobą jękającą się. Relacja, którą to młody człowiek tworzy z logopedą i postępy, który czyni, mogą być cennym źródłem refleksji dla widzów – czym tak naprawdę jest sukces w terapii jąkania.

WYNIKI – porównanie wyników badania ankietowego pre i post

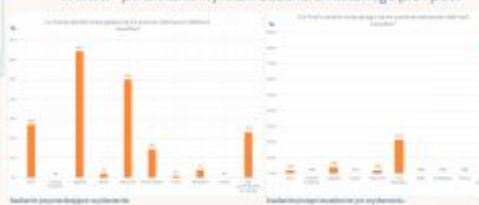
Wybrane wypowiedzi respondentów

- Wydarzenie online to "rewolucja" w sposobie mojego myślenia. Uświadomiłam sobie, że najważniejszy jest pacjent i jego potrzeby, a nie całe i ambicje terapeutę.
- Od teraz będę inaczej patrzyła na ludzi jękkających się. Nigdy nie myślałam że oni natrafiają na tak wiele problemów i przeciwności związanych z jękaniem. Podziwiam ich wytrwałość i siłę.
- Myślę że przyszłoby się różniąc edukacja skierowana do ogółu społeczeństwa i obalenie młotów na temat jąkania.

WNIOSKI:

- zmiana postaw wobec jąkania jest procesem złożonym;
- badania naukowe potwierdzają potrzebę kształtowania właściwych postaw wobec różnych rodziców odmienności – w tym jąkania, w związku z tym zapoznanie studentów logopedii, czy pedagogiki z takimi materiałami ma walor prewencyjny;
- wszyscy badani studenci uważają, że filmy mogą kształtować postawy widzów na temat jąkania dlatego powinno organizować się spotkania popularyzujące wiedzę z tego zakresu.

WYNIKI – porównanie wyników badania ankietowego pre i post

BIBLIOGRAFIA:

- Boyle, M.P., Fearon, A.N. (2018). Self-stigma and its associations with stress, physical health, and health care satisfaction in adults who stutter. *Journal of Fluency Disorders*, 55, 10–21.
- Johnson, J.K. (2008). The visualization of the twisted tongue: portrayals of stuttering in film, television and comic books. *The Journal of Popular Culture*, 2008, 3, 245–249.
- St. Louis, K.O. (2015). The Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering (POSHA-S) summary framework and empirical comparisons. *Journal of Fluency Disorders*, 38, 250–261.
- Weidner, M.E., St. Louis, K.O. (2014). The Public Opinion Survey of Human Attributes-Stuttering/Cluttering (POSHA-S-Child). *Population*.
- St. Louis, K.O. (2015). Epidemiology of public attitudes toward stuttering. W: K.O. St. Louis (red.) *Stuttering: myths, stereotypes, stigma, and discrimination: an overview of attitude research* (s. 7–42). West Virginia University Press.
- Yairi, E. & Seery, Ch. (2011). *Stuttering: Foundation and clinical applications*. Pearson Education.

Dziękuję Państwu za uwagę 😊

Agnieszka Płusajska-Otto

e-mail: agnieszka.potto@gmail.com